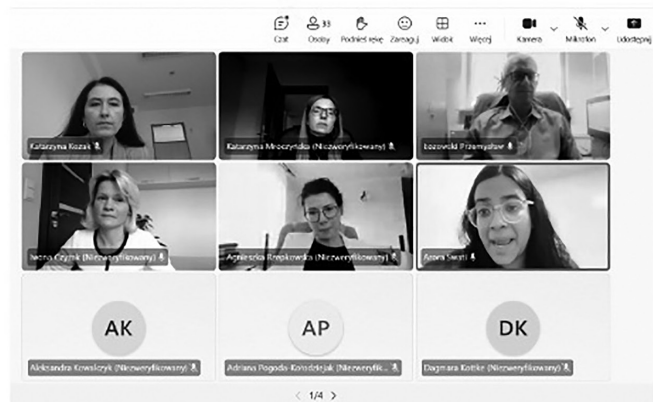
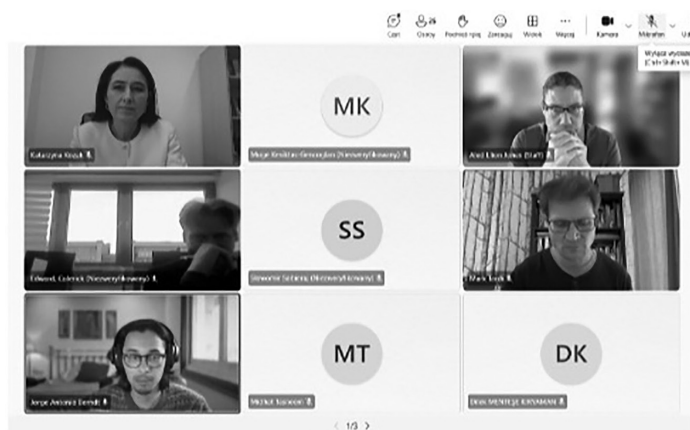
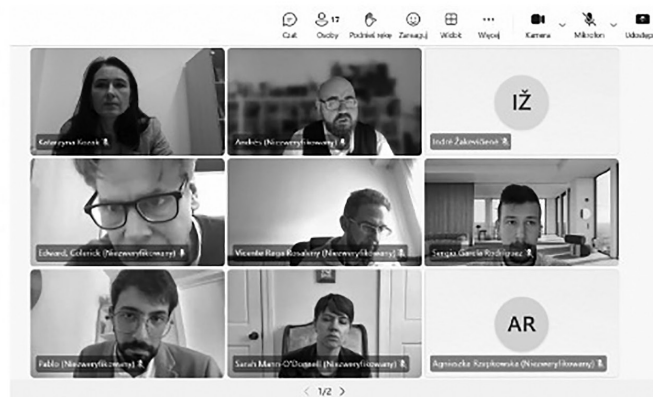
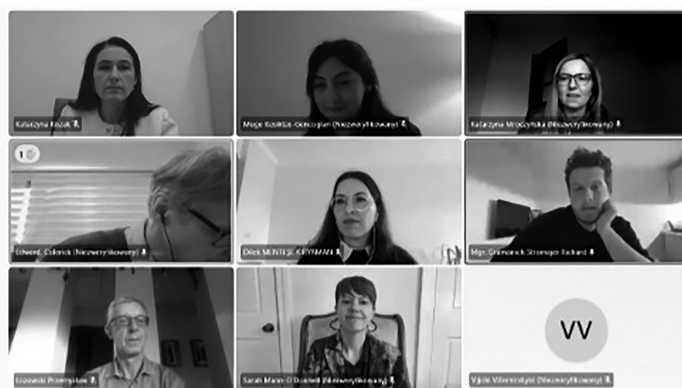

**Sprawozdanie z międzynarodowej
konferencji naukowej 10th Annual
Siedlce Forum for Contemporary Issues
in Language and Literature
*Totality and fragmentation in literature,
linguistics, philosophy and culture***

W dniach 13-14 listopada 2025 r. miała miejsce dziesiąta edycja międzynarodowej konferencji naukowej Annual Siedlce Forum for Contemporary Issues in Language and Literature, której motywem przewodnim było zagadnienie całości i fragmentacji (*Totality and fragmentation in literature, linguistics, philosophy and culture*). Spotkanie w trybie zdalnym zostało zorganizowane przy współpracy z Wydziałem Filozofii i Sztuki Uniwersytetu Wysp Balearskich. Wzorem lat ubiegłych konferencja składała się z trzech części tematycznych: literaturoznawczej, językoznawczej oraz filozoficznej. Spośród dwudziestu jeden prelegentów, którzy wzięli udział w dziesiątej edycji konferencji, piętnastu reprezentowało zagraniczne ośrodki naukowe: Bangor University (Wielka Brytania), Uniwersytet Wysp Balearskich (Hiszpania), Northwestern University (USA), Uniwersytet w Vigo (Hiszpania), Uniwersytet Ekonomiczny w Izmirze (Turcja), Uniwersytet Çankırı Karatekin (Turcja), Uniwersytet Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy (Słowacja), Uniwersytet „La Laguna” (Hiszpania), Uniwersytet Witol-da Wielkiego (Litwa), Narodowy Uniwersytet w Yokohamie (Japonia), Uniwersytet w Walencji (Hiszpania) oraz Instytut Technologiczny w Vellore (Indie). Spośród polskich instytucji reprezentowane były Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Łódzki, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz Uniwersytet w Siedlcach.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał prof. UwS dr hab. Sławomir Sobieraj, dyrektor Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa, który powitał wszystkich zgromadzonych gości. W swoim wystąpieniu podkreślił znaczenie spotkania dla środowiska naukowego oraz wyraził wdzięczność za liczne uczestnictwo. Zaznaczył również rolę dialogu między badaczami reprezentującymi różne ośrodki akademickie, wskazując na wartość wymiany doświadczeń i perspektyw. Profesor wyraził również wdzięczność organizatorom za konsekwentne podtrzymywanie owocnej współpracy między IJiL a Wydziałem Filozofii i Sztuki UIB, która stała się trwałym elementem życia akademickiego obu instytucji. Na zakończenie życzył uczestnikom owocnych obrad, inspirujących dyskusji oraz satysfakcjonujących rezultatów naukowych. Następnie głos zabrali dr Katarzyna Kozak z Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa oraz prof. Andres Jaume z Uniwersytetu Wysp Balearskich, reprezentujący instytucje współorganizujące konferencję. W swoich wystąpieniach odnieśli się do wieloletniej współpracy między obydwoma ośrodkami akademickimi, a także podkreślili znaczenie wspólnych inicjatyw naukowych dla rozwoju badań i wymiany myśli. Przedstawili również główne założenia tematyczne konferencji, zwracając uwagę na jej interdyscyplinarny charakter oraz aktualność poruszanych zagadnień. Oboje prelegenci skierowali również serdeczne słowa powitania do przybyłych gości z kraju i z zagranicy. Podkreślili, że tak szeroka obecność uczestników jest dowodem na aktualność i rangę podejmowanej tematyki.

Pierwszy dzień obrad zainaugurowany został wykładem plenarnym „Death and return, and repeat: traditions of prophecy in Welsh literature”, wygłoszonym przez prof. Aleda Lliona Jonesa z Uniwersytetu w Bangor. Badacz omówił rolę prorocтва jako

kluczowego elementu literatury, historii i tożsamości narodowej Walii, mającego znaczący wpływ na politykę, prawo i życie społeczne Walijczyków w okresie średniowiecza. Zwrócił uwagę na motywy, takie jak chrystologiczny powrót narodowego wybawcy, funkcję „śmierci” jako tropu poetyckiego, a także podkreślił zagadnienie współczesnej kontynuacji tych tradycji w retoryce dzisiejszej Walii.

Pierwszy z literaturoznawczych paneli tematycznych, moderowany przez Katarzynę Kozak, otworzyło wystąpienie Marka Tardiego. Prelegent zaprezentował zgromadzonym poezję Elizabeth Willis, jednej z najbardziej innowacyjnych współczesnych poetek amerykańskich. Jej twórczość, oparta na fragmentaryczności i pojmowana jako „starożytna technologia”, ukazuje kryzysy czasu i podmiotowości, splatając mikro- i makroskale doświadczenia. Prezentujący omówił sposób, w jaki Willis, w dialogu z myślą posthumanistyczną (m.in. Karen Barad i Rosi Braidotti), przełamuje linearność czasu i tradycyjny model lirycznego „ja”.

Kolejny z prelegentów, Jorge Antonio Berndt, zaproponował nowe transmodernistyczne ujęcie latynoamerykańskiej historiograficznej metafikcji wskazu-

jąc, że postmodernistyczny model Lindy Hutcheon nie oddaje specyfiki regionalnych uwarunkowań historycznych i kulturowych. Poprzez analizę pięciu wybranych powieści metafikcyjnych badacz wskazał, w jaki sposób literatura Ameryki Łacińskiej, odwołując się do teorii transmodernizmu Enrique Dussela oraz narratologii Gérarda Genette’a, odwzorowuje narracje kolonialne z perspektywy Globalnego Południa. Podkreślił wagę tych rozwiązań sygnalizujących potrzebę redefinicji roli historiograficznej metafikcji w regionie Ameryki Łacińskiej i wskazał jej potencjalne zastosowania dydaktyczne w szkolnictwie wyższym.

Problematykę badań nad metamodernizmem jako paradygmatem kulturowym oscylującym między modernistyczną dążnością do totalności a postmodernistyczną fragmentaryzacją oraz jego odzwierciedleniem w literaturze współczesnej przedstawiła w swoim wystąpieniu Magdalena Sawa. Prelegentka omówiła kluczowe ujęcia teoretyczne oraz propozycje interpretacyjne odnoszące się do metamodernizmu, ilustrując wypowiedź przykładami powieści zawierającymi elementy charakterystyczne dla prozy metamodernistycznej, *You Shall Know Our Velocity* Dave’a Eggersa, *A Tale for the Time Being* Ruth Ozeki oraz *Hotel World* autorstwa Ali Smith.

Kolejną sesję literaturoznawczą moderowaną przez Katarzynę Mroczyńską otworzyło wystąpienie Müge Kesiktaş Gençoğlan, w którym podjęta została problematyka powieści *Offshore* (1979) Penelope Fitzgerald, pod kątem identyfikacji głównej bohaterki Nenny James jako uosobienia postmodernistycznego modelu tożsamości opartego na sprzeczności, decentralizacji i wielowarstwowości. Wykorzystując koncepcję „zarówno/i” Lindy Hutcheon, badaczka wskazała na Nennę jako podmiot dialektyczny, podlegający ciągłej de- i rekonstrukcji, funkcjonujący jednocześnie między pragnieniem jedności a doświadczeniem fragmentacji.

Prezentacja przedstawiona przez Dilek Menteşe-Kiryaman poświęcona została analizie powieści *Soul Tourists* (2005) Bernardine Evaristo. Prelegentka wskazała na podróż jej głównego bohatera Stanleya po Europie jako procesu konfrontacji z jego fragmentaryczną tożsamością rasową i poczuciem braku przynależności. Badaczka zwróciła uwagę, iż powieść Evaristo poprzez swoją fragmentaryczną formę podkreśla konflikt między pragnieniem doświadczenia pełnej, kompletnej tożsamości a akceptacją jej fragmentaryczności.

Richard Gramanich Štromajer, kontynuując rozważania nad fragmentarycznością we współczesnej prozie, przedstawił powieść *Sister Outsider* (1984) jako przestrzeń literacką i teoretyczną, w której autorka, Audre Lorde, przekształca doświadczenia fragmentacji tożsamości w koncepcję jedności opartej na sprzeciwie wobec hierarchii. Wykorzystując teorie fragmentacji oraz analizując przerwy w narracji, zmiany gatunkowe i autobiograficzne urywki, badacz wskazał, jak twórczość Lorde ilustruje realia rozczłonkowanego charakteru marginalizacji, a jednocześnie formułuje wizję wspólnoty.

Ostatni panel pierwszego dnia obrad, poprowadzony przez Edwarda Colericka, poświęcony został prozie współczesnej. Pierwsza z prelegentek Midhat Taneem przedstawiła powieść *Never Let Me Go* (2005) autorstwa Kazuo Ishiguro jako krytyczną refleksję nad postępowaniem naukowym i kwestią emocji w posthumanistycznym, dystopijnym świecie klonów – dawców organów. Podkreśliła rolę powieści Ishiguro jako demaskatora etycznych konsekwencji uprzedmiotowienia życia i komodyfikacji ciała z jej jednoczesnym apelem o konieczność ponownego przemyślenia kwestii bioetycznych w epoce inżynierii genetycznej.

Prezentacja Sarah Mann-O'Donnell, zamykająca pierwszy dzień obrad konferencji, odnosiła się do listu Antonina Artauda z 1943 r., w którym pisarz opisuje terapeutyczne zadanie przetłumaczenia *Through the Looking Glass* Lewisa Carrolla twierdząc, że książka ta jest plagiatem jego własnego, zaginionego dzieła.

Drugi dzień obrad poświęcony został badaniom językoznawczym, kontynuacji dyskusji z obszaru literaturoznawstwa oraz rozważaniom z zakresu filozofii. Wystąpienie plenarne wygłoszone przez prof. Marka Łukasika z Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku poruszało aktualną problematykę zmiany priorytetów we współczesnych badaniach humanistycznych, w których perspektywa postmodernistyczna oraz językoznawstwo kognitywne przesuwa uwagę z całości na fragmentację, traktując język nie jako autonomiczny system, lecz jako zbiór symboli zakorzenionych w ludzkim doświadczeniu. Poprzez analizę dwóch par definicji słownikowych wskazana została różnica między ujęciem systemowym, opartym na symetrycznych opozycjach, a ujęciem symbolicznym, które ujawnia asymetrię wynikające z czynników kulturowych i kontekstowych.

Sesję językoznawczą otworzyła Iwona Czyżak przedstawiając pierwszą prelegentkę Arorę Swati. Temat prezentacji dotyczył praktyki nauczania języka angielskiego w japońskich szkołach średnich ze szczególnym uwzględnieniem integracji narzędzi sztucznej inteligencji (AI) oraz pedagogiki wielokulturowej. W oparciu o zdobyte doświadczenie dydaktyczne w dwujęzycznej szkole międzynarodowej w Tokio omówione zostały przykłady zastosowania generatywnej AI w celu zwiększania zaangażowania uczniów w proces dydaktyczny. Analiza wyników i reakcji uczniów pozwoliła na wskazanie zarówno zalet, jak i ograniczeń stosowania tego rodzaju innowacji w japońskim kontekście edukacyjnym.

Kolejne dwie prezentacje odnosiły się do tłumaczeń z zakresu języka prawniczego. Agnieszka Rzepkowska w oparciu o polską leksykografię prawniczą podjęła próbę ustalenia, czy stanowi ona spójną całość w odniesieniu do różnego rodzaju publikacji: słowników, leksykonów i encyklopedii. Zdaniem prelegentki analiza struktury i metodologii tych publikacji, ze szczególnym uwzględnieniem makro- i mikrostruktury oraz strategii definiowania pojęć prawnych, dowodzi znacznej hybrydyzacji i nakładania się cech różnych typów opracowań.

Katarzyna Mroczyńska przedstawiła wpływ rodzaju korpusu na wzorce leksykalne i kolokacje poprzez analizę częstotliwości i kontekstów występowania terminów *equality* i *non-discrimination* oraz ich antonimów *inequality* i *discrimination* w dwóch korpusach: dokumentach prawnych UE dotyczących równych szans oraz ogólnym Oxford English Corpus. Wykorzystując metodę łączącą techniki korpusowo-językoznawcze z jakościową i ilościową analizą dyskursu, badaczka porównała wzorce ich użycia w dyskursie prawnym i ogólnym.

Prezentacja Anny Stwory odnosiła się do roli memów w reklamie w mediach społecznościowych jako narzędzi multimodalnych balansujących mię-

dzy fragmentarycznością a ujęciem całościowym w komunikacji cyfrowej. Zwróciła uwagę na rosnące wykorzystywanie memów przez marki, które dopasowują swoje strategie do rozproszonej uwagi użytkowników i kultury partycypacyjnej platform internetowych. Wystąpienie to zakończyło sesję językoznawczą.

Następna część obrad, moderowana przez Ludmiłę Mních, poświęcona została prezentacjom literaturoznawczym. Pierwsza z prelegentek, Barbora Vinczeová, analizując powieść *Wuthering Heights* Emily Brontë, zwróciła uwagę na występujący w niej rodzaj estetyki oscylujący między grozą a humorem. Badaczka, identyfikując humor na poziomie tekstu zaproponowała sposoby jego wyrażenia w języku słowackim wskazując strategię przydatną do utrzymania równowagi między komizmem a przemocą w tłumaczeniu powieści na ten język.

Kolejne dwa wystąpienia odnosiły się do literatury litewskiej XX wieku. Vijolė Višomirskytė, zestawiając analizę powieści *White Shroud* (1958) Antanasa Škėmy z interpretacją wiersza *Man Travels Through the World* (1938) Bernarda Brazdžionisa, zilustrowała ewolucję litewskiej literatury poczynając od stosowania monumentalnych metafor ku użyciu sekwencji obrazów oraz od bezpośredniej sentymentalności ku ironicznemu wyrafinowaniu emocjonalnemu. Zdaniem badaczki intertekstualny dialog między dziełami wskazuje, że fragmentaryczność i całość są wzajemnie powiązane, a każde z dzieł istnieje w kontekście odniesienia do drugiego.

Indrė Žakevičienė podjęła problematykę fragmentaryczności w tekstach poetyckich Jolity Skablauskaitė (1950-2018) oraz w powieści *Glesum Rasy Aškinytė* (ur. 1973), wskazując na adekwatność płynących z niej wniosków do analizy literatury innych kultur. Celem wystąpienia było porównanie wpływu tekstów literackich o charakterze fragmentarycznym na odbiorcę oraz refleksja nad znaczeniem spójności w epoce postmodernistycznej.

Po krótkiej przerwie zainaugurowane zostały obrady sesji filozoficznej, której przewodniczył Andres Jaume. Pierwsze z wystąpień zaprezentował Pablo Vera Vega. W swojej prezentacji zakwestionował on interpretację nieograniczonej semiozy Peirce'a jako prostego modelu tłumaczenia znaków, proponując pojmowanie interpretantu jako znaku, który wymaga drugiej osoby do aktualizacji swojego znaczenia.

Vicente Raga Rosaleny omówił rolę, jaką w myśli Kartezjusza odegrała ciekawość. Autor poddał w wątpliwość interpretację Blumenberga, według której przejście od średniowiecza do nowożytności przyniosło pełną rehabilitację zjawiska ciekawości, pokazując, że w przypadku Kartezjusza metodycz-

ne uporządkowanie nauki prowadziło raczej do eliminacji poznawczej ciekawości i podziwu.

Sergio García Rodríguez omówił koncepcję podmiotu w *Próbach* Michela de Montaigne'a, dziele które stanowi fundament nowożytnej idei subiektywności. Podmiot wylaniający się z tej refleksji jest fragmentaryczny i niestabilny, a jednocześnie powieściowa introspekcja zakłada obecność czytelnika, tworząc nowy model subiektywności, materializujący się w akcie pisania i w relacji do odbiorcy.

Ostatnie wystąpienie zaprezentowane przez Andresa Jaume poświęcone zostało kwestii pojęcia systemu w filozofii współczesnej, wskazując na fakt, iż po opracowaniu systemu filozoficznego przez Georga Hegla większość filozofów zrezygnowała z tworzenia całościowych systemów, ograniczając się do dyskursów fragmentarycznych lub specjalistycznych. Prelegent podjął się próby zdefiniowania pojęcia systemu i ukazania jego roli w myśli Kanta, Hegla i Ortega y Gasset, podkreślając, że choć żaden z nich nie stworzył systemu w sensie pełnym, wszyscy operują myśleniem uogólniającym.

Konferencja zakończyła się podsumowaniem tematyki wystąpień zaprezentowanych w trakcie dwóch dni obrad. Wskazano na trzy kluczowe wnioski dotyczące współczesnej humanistyki. Po pierwsze, badania literackie i filozoficzne coraz częściej odchodzą od jednolitych modeli interpretacji, zastępując je perspektywą fragmentaryczną, która lepiej oddaje złożoność współczesnego doświadczenia. Po drugie, fragmentaryczność staje się nie tylko narzędziem opisu, lecz także przedmiotem refleksji – badacze dostrzegają jej wpływ na język, tożsamość, narrację i poznanie. Po trzecie, humanistyka mierzy się próbą pogodzenia potrzeby całościowego ujęcia ze stosowanym rozdrobnieniem metod i kategorii, co prowadzi do trudności w budowaniu spójnych modeli teoretycznych. W efekcie fragmentacja, choć poznawczo płodna, osłabia możliwość formułowania uniwersalnych diagnoz i ujawnia kryzys wspólnego języka interpretacji.

Uroczystego zamknięcia obrad dokonali dr Katarzyna Kozak oraz prof. Andres Jaume, którzy w imieniu organizatorów podziękowali uczestnikom za udział w konferencji.

Katarzyna Kozak
Instytut Językoznawstwa i Literaturoznawstwa UwS